

(NE)LEGÁLNOST ON LINE SÁZENÍ

ALENA SALINKOVÁ

Právnická fakulta Masarykovy univerzity v Brně

Abstrakt: Článek je věnován problematice sázení přes internet, na které jsou v prostředí ČR dva rozličné pohledy. Jeho zastánci – zahraniční společnosti provozující on line sázení - se hájí volným pohybem služeb v rámci EU a evropskou licencí k provozování, v ČR neplatí daně ani odvody a ročně jim plynou obrovské sumy od českých sázejících (kterým je mimochodem loterijním zákonem účast na sázkách v zahraničí zakázána). Naopak odpůrci, mezi které patří Ministerstvo financí ČR a „domácí“ provozovatelé loterií, her a sázek, jsou striktně proti působení zahraničních provozovatelů sázek prostřednictvím internetu.

Klíčová slova: on line sázení, volný pohyb služeb, Ministerstvo financí ČR

Abstract: The main aim of the article is to look into a problem of betting on the Internet, where Czech Republic has two views at the moment. The betting supporters, the foreign companies that operate on line betting sites, are „hiding“ behind the “free movement of services“ within the European Union together with European license in order to run on line betting within Czech Republic. On the other hand the opposition, which includes Department of Finance of Czech Republic and “home“ betting, games and gambling agencies, are strictly against on line betting provided by the foreign agencies.

Key words: on line betting, free movement of services,
Department of Finance of Czech Republic

Sázky a hry v prostředí evropského práva

Právní úprava sázek a her v zemích Evropské unie je ovlivněna kulturním, společenským a také historickým vývojem, díky kterému se více či méně projevuje rozdílnost právních úprav členských států. Důsledkem vznikajícím z těchto rozdílů jsou překážky vnitřního trhu, kterým se snaží zabránit ustanovení Smlouvy o založení evropského společenství (dále také „SES“) o volném pohybu zboží, osob, služeb

a kapitálu. Smlouva umožňuje výjimky z tohoto pravidla, kterými dle čl. 46 SES může být důvod veřejného pořádku, veřejná bezpečnost, ochrana zdraví, nebo také veřejný zájem, kterým je ochrana spotřebitelů, ochrana duševního vlastnictví, sociální hodnoty, důvody kulturního a politického významu.

Jelikož úprava hazardních her a účasti na nich není výslovně komunitárním právem upravena, je tato pravomoc zatím v rukou každého z členských států. Tyto usilují vhodnou vnitrostátní právní úpravou o vymezení přiměřené hranice a stanovení podmínek pro fungování herního průmyslu.

Z pohledu evropského práva je provozování hazardních her poskytováním služeb ve smyslu článku 49 a 50 SES a vztahují se na něj tudíž i ustanovení zakazující překážky volného poskytování služeb.

Evropský soudní dvůr definuje předmět svobody volného pohybu služeb tak, že jde o plnění, která jsou zpravidla poskytována za odměnu, pokud nepodléhají předpisům o volném pohybu zboží a kapitálu a o svobodě pohybu osob. Význam svobody poskytování služeb vzrůstá z důvodu ekonomického, hospodářského ale i právního a cílem smlouvy je také odstraňování omezení (prostřednictvím směrnic), které by této svobodě bránili.

Překážkou svobody poskytování služeb však může být právní úprava jednotlivých členských států, která omezuje nebo dokonce zakazuje hazardní hry, a to i v případě, že je uplatňována nediskriminačně. Tato překážka je však ospravedlnitelná v případě, že cílem státu zakazujícího (omezujícího) hazardní hry je prevence proti kriminalitě nebo ochrana veřejné morálky.

Jelikož ustanovení SES nejsou jednoznačná, mnoho členských států využívá institutu „předběžné otázky“ a to nejenom v oblasti loterijního, resp. herního práva. Navzdory tomu nelze, vzhledem k specifčnosti případů této právní oblasti, argumentovat konkrétními precedentsními rozsudky Mezinárodního soudního dvora. Například ve sporu „Gambelli“ (sp. zn. C-243/01, rozsudek ESD, 6. listopadu 2003) bylo konstatováno, že záleží vždy na posouzení národních soudů, zda v tom či onom případě došlo k porušení norem primárního práva Evropského společenství či nikoliv. Ke každému případnému soudnímu sporu se musí přistupovat individuálně a soud bude muset zvažovat při svém rozhodování nejen samotný text SES, ale i další kritéria, jakými jsou veřejný pořádek, veřejné zdraví nebo ochrana veřejného zájmu státu.

Aktuální problém české právní úpravy v oblasti sázek a her – on line sázení bez hranic

Technický rozvoj spojený se vznikem her ve světě postupuje velmi rychle a příslušná právní úprava není schopna dostatečně reagovat. Na sázení na internetu se pohlíží jako na „šedou oblast“ práva. Názory odborné veřejnosti na on line sázení se diametrálně liší a právní normy (většinou zastaralé) na tento fenomén nepamatují. Veřejnosti je známé, že sázet on line není tak úplně právně v pořádku, nicméně v praxi možnosti on line sázení hojně využívá.

Na český trh vstoupili různé zahraniční společnosti (Interwetten, Bwin aj.) s úmyslem stát se zahraničním provozovatelem internetového sportovního sázení. Podle Ministerstva financí ČR (dále také „MF ČR“) je však internetové sázení nelegální (vyplývá to mimo jiné i diskuse na setkání Business Tuesday 2007, kde MF ČR bylo zastoupeno ředitelem odboru státního dozoru nad sázkovými hrami a loteriem – Petrem Vrzáněm).

Zahraníční společnosti však odmítají nelegálnost podnikání s poukazem na svou evropskou licenci. Představitelé společnosti se hájí tím, že vlastní licenci udělenou členským státem, platí daně na území EU a dle jejich názorů jsou právní normy EU silnější než národní právní úprava, a proto mohou tedy na území ČR v tomto oboru podnikat. Tyto společnosti většinou sídlí na Maltě nebo na Gibraltar, kde nemusejí platit žádné nebo, v porovnání s ČR, jen minimální odvody. Česká měna a česky komunikující sázkaři pro ně nepředstavují problém a navíc se jejich reklama objevuje na dresech českých sportovců a stejně tak na stadionech či v rámci sportovních přenosů českých televizních stanic.

Ministerstvo financí ČR považuje sázení po síti za nelegální, avšak zákon č. 202/1990 Sb., v platném znění (dále také „loterijní zákon“) uzavírání sázek prostřednictvím internetu či prostřednictvím jiné komunikační sítě výslovně nezakazuje. Na druhé straně nemožnost uzavírat kursové sázky prostřednictvím internetu pro české sázkové kanceláře však nepřímo vyplývá z ustanovení § 21 odst. 1 loterijního zákona, který stanoví podmínky provozování kursových sázek a schvaluje herní plán sázkových kanceláří. Ministerstvo financí ČR zatím žádnému subjektu neschválilo herní plán obsahující možnost přijímat sázky prostřednictvím internetu. Dále tvrdí, že zahraniční subjekty provozující kursové sázky bez tohoto povolení ve většině případů navíc nemají oprávnění k podnikání na území ČR. Dle ustanovení § 21 odst. 4 zákona č. 513/1991 Sb., v platném znění (obchodní zákoník), oprávnění zahraniční osobě podnikat na území České republiky vzniká ke dni zápisu této osoby, popřípadě organizační složky jejího podniku,

v rozsahu předmětu podnikání zapsaném do obchodního rejstříku. Pokud mají tyto zahraniční subjekty v ČR hmotný a nehmotný majetek a pracovníky, jedná se z jejich strany o neoprávněné podnikání. Ministerstvo dále uvádí, že skutečnost, že server umožňující on line sázky je umístěn v zahraničí, není rozhodná ve vztahu k tomu, že provozovatel serveru vykonává v ČR podnikatelskou činnost.

V případě vstupu společnosti Interwetten na český trh již Ministerstvo financí ČR reagovalo. Hodlalo podat trestní oznámení, neboť dle názoru MF ČR je naplněná skutková podstata trestného činu neoprávněného provozování loterie a podobné sázkové hry podle § 118a zákona č. 140/1961 Sb., v platném znění (trestní zákon). Provozovatelem loterie nebo jiné podobné hry může být totiž jen právnická osoba se sídlem na území České republiky, které oprávněný orgán, tedy Ministerstvo financí ČR, vydal povolení k provozování loterie nebo jiné podobné hry.

Ministerstvo financí ČR vedlo již pár soudních sporů s obdobným předmětem sporu, všechny však byly odloženy.

Otázkou je, jestli skutečnost, že český občan navštíví webovou stránku, která je sice vedená i v češtině, ale registrována v jiném státě, lze považovat za podnikání na území ČR. Dle mého názoru tomu tak není.

Návrh nového „herního“ zákona již obsahuje absolutní zákaz internetového sázení. Nejsem si jistá, zda v této „e-době“ je zákaz on line sázení tím správným řešením. Bylo-li by povoleno jeho provozování i tuzemským sázkovým kancelářím, zamezilo by se alespoň současnému stavu, kdy jsou podmínky pro podnikání v této oblasti nerovné.

Jedním z dalších argumentů proti on line sázení je i ten, že při něm nelze určit, zda je sázející již plnoletý. Tento argument však nemá příliš velkou váhu u obhájců internetového sázení. Ti paradoxně tvrdí, že prostřednictvím internetu je schopnost zamezení sázení osobám mladším 18 let lépe zajištěna, protože ve většině online kanceláří se klient musí zaregistrovat, vložit finanční prostředky (nezbytný je bankovní účet či kreditní karta) a v případě výhry zaslat kopii pasu na centrálu společnosti. Společnosti zároveň poznamenávají, že pro nepplnoleté osoby je možnost sázení daleko reálnější v případě návštěvy kamenných sázkových kanceláří. Když totiž sázející navštíví kamennou pobočku a podá tiket, nikdo se neptá na jméno, odkud je nebo kde vzal peníze.

Řešením transparentnosti pro věk hráčů by možná bylo zřízení jakési centrální evidence hráčů, kdy by jim dle elektronického průkazu totožnosti (který dříve či později bude nutností), bylo přiděleno heslo a kód pod kterým by měli možnost se přihlásit do kterékoliv sázkové provozovny na internetu. Tuto evidenci a přidělování registrace by

vedla instituce (nejlépe zřízená Evropskou unií), která by měla přístup k průkazům totožnosti. Financována by byla částečně budoucími hráči a společnostmi provozující sázky. Případné zneužití průkazů totožnosti k sázení osobami mladšími 18-ti let by bylo tedy už jenom na zodpovědnosti osob, které jim tyto údaje poskytl.

Češi v minulém roce prosázeli na síti až čtyři miliardy korun, což značí, že on line sázení se i v Česku stává stále větším byznysem. Jelikož v tuzemsku nabízejí internetové sázení pouze zahraniční společnosti, všechny příjmy plynuly do zahraničí a zároveň se v Česku neplatily žádné odvody ani daně, což je trnem v oku Ministerstva financí ČR. Když to ale na druhé straně porovnáme s nákupem přes internet, nikdo se nezamýšlí nad koupí zboží prostřednictvím e-shopů, kdy daně plynou do státu, kde je webová stránka, provozující prodej registrována. Důležitým prvkem jsou tedy zřejmě odvody. Jelikož však Ministerstvo financí ČR nevydalo žádnému provozovateli internetového sázení licenci, nemůže čekat, že některá z těchto společností odvody bude platit.

Nejdůležitější tedy asi zůstává otázka, jestli společnosti provozující internetové sázení *provozují*, nebo *neprovozují* svoji činnost na území ČR. Je společnost, která je registrovaná na území cizího státu, kterou prostřednictvím internetu „navštíví“ český občan, který hraje za české peníze, povinna k licenci a odvodům na území ČR? Zřejmě ne. A když názor Ministerstva financí ČR je opačný a tvrdí, že se společnosti provozující on line sázení dopouští trestného činu nepovoleného podnikání nebo trestného činu neoprávněného provozování loterie a podobné sázkové hry, proč nepodnikají právní kroky ve směru k zrušení nebo zakázání této webové stránky? Zpoplatnění provozování internetových sázkových společností, když už se na nich nedá uplatnit odvodová povinnost, bych viděla v systému „dálničních známek“. Provozovatel nákladní dopravy je také registrován v určitém státu, kde odvádí daně, ale pokud chce použít pozemní komunikace na území jiného státu musí zaplatit poplatek – a to v každém z nich. Poplatek by se platil buď paušálně, nebo za každého hráče. Evidence by byla zajištěná na základě registrace hráčů.

Otázkou také je, není-li diskriminační mít na trhu soukromé tuzemské komerční sázkové kanceláře a zároveň zakazovat, resp. neumožnit vstup na trh sázkovým kancelářím ze zahraničí? Jednou z možností by bylo vydat se cestou konzervativní Francie a Německa, kde existuje jedna státní sázková kancelář a žádná jiná soukromá, ať už zahraniční či tuzemská. To by ale v České republice znamenalo, že by zůstala třeba Sazka a například konkurenční TipSport, Chance, Synot nebo Fortuna by musely zaniknout. Z tohoto pohledu nelze říci, že sem zahraniční subjekty nesmí. Buďto tady bude pouze

jedna státní loterie (státní monopol), která bude jako jediná poskytovat službu a bude financovat sport a další bohubilé zájmy v této republice anebo musí být připuštěny i cizozemské privátní subjekty.

Tuzemské sázkové kanceláře vyjádřily názor, že nejsou proti sázení přes internet a že jsou na něj připraveny, nebo se alespoň aktivně připravují, a čeká se jen na potřebné změny v zákoně. Z jejich pohledu jde také pravděpodobně o diskriminaci, jelikož zahraničním společnostem je „umožněno“ podnikání formou, která jim není k dispozici. Právní úprava jim tuto možnost neposkytuje a stát není schopen zajistit, aby podnikání v této oblasti zaručilo stejné podmínky všem subjektům. Tuzemské sázkové kanceláře ale zároveň odmítají sázení přes hranice.

Než se nastanou potřebné změny legislativě, budou si muset zájemci vsadit české koruny u „papírově“ zahraničních společností. Otázkou však je, jestli se tím i samotný sázkař nevystavuje riziku postihu. Sázející, který se účastí na sázkách v zahraničí, se trestného činu nedopouští. Může se však dopustit přestupku, neboť ustanovení § 4 odst. 11 loterijního zákona výslovně uvádí, že účast na sázkách v zahraničí je zakázána. Podle ustanovení § 48 odst. 1 písm. f) loterijního zákona uloží orgán státního dozoru pokutu do výše 50.000,- Kč účastníku kursových sázek, pokud jednal v rozporu s tímto zákonem. V praxi jsme se zatím s uložením této pokuty nesetkali. Je poměrně zajímavé, že zákon č. 586/1992 Sb., v platném znění, o daních z příjmů s výhrami z loterií, sázek a podobných her provozovaných v zahraničí výslovně počítá, přičemž jsou osvobozeny od daně z příjmů.

Lze tedy říci že v oblasti sázení po internetu neexistuje státní kontrola, o zdanění a odvodech ani nemluvě.

Důležité je vyřešit tuto oblast transparentně, a to nejen v rámci hranic Evropské unie, jelikož hranice v internetovém světě je těžké či dokonce nemožné vymezit.

Literatura:

- [1] Kramář, K., Hušák, A.: Herní právo, Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, s.181, ISBN 80-86898-80-6.
- [2] Akrman, Králíček.: Na "český" trh internetového sázení přichází Interwetten [citováno 01.02.2008]. Dostupné z: <http://ekonomika.ihned.cz/c1-21838440-na-cesky-trh-internetoveho-sazeni-prichazi-interwetten>
- [3] Macich.: Internetové sázky: legální forma v nedohlednu [citováno z 01.02.2008]. Dostupný z :<http://www.lupa.cz/clanky/internetove-sazky-legalni-forma-v-dohlednu/>.

[4] Blíží se konec sázení na Internetu? [citováno z 15.4.2008]
http://www.ambroz.org/231631_clanek.php, 15.4.2008

Kontaktní údaje na autora - email:

Alena Salinková; asalinkova@post.cz